

ALPBIONET2030 – Usklajeno upravljanje s prosto živečimi živalmi in njihovim življenjskim prostorom v Alpah

Vodilni partner

Ostali člani partnerstva:

Obdobje trajanja projekta: 1.11.2016 – 31.12.2019

Višina odobrenih sredstev: 2.241.693 €

Tip projekta: Interreg Alpine Space

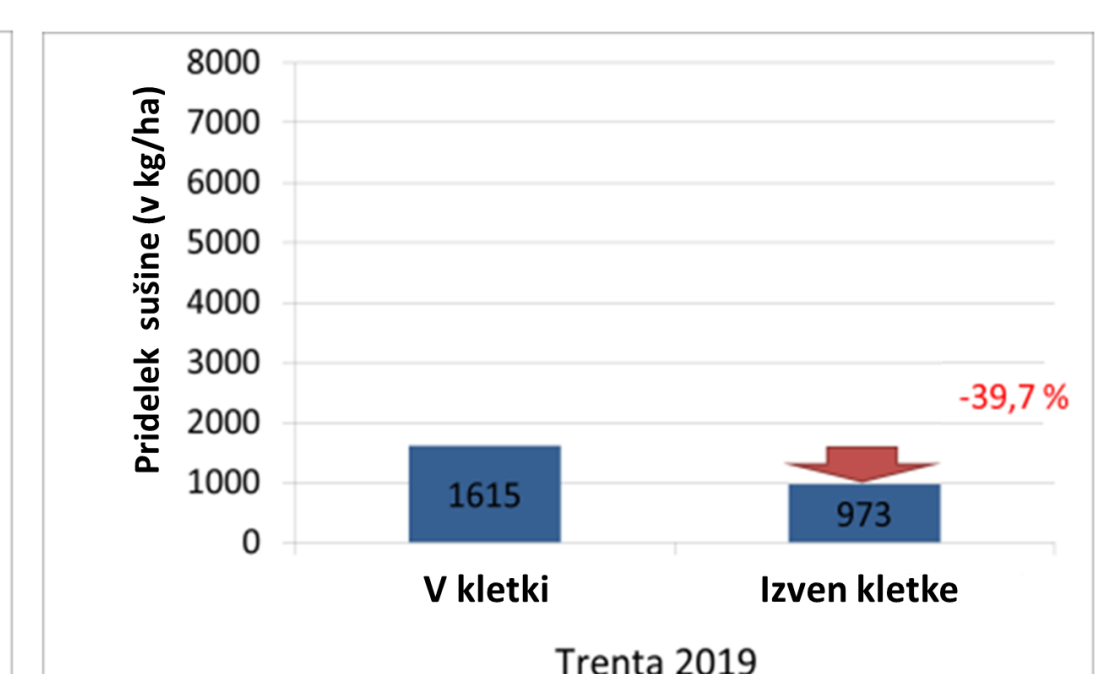
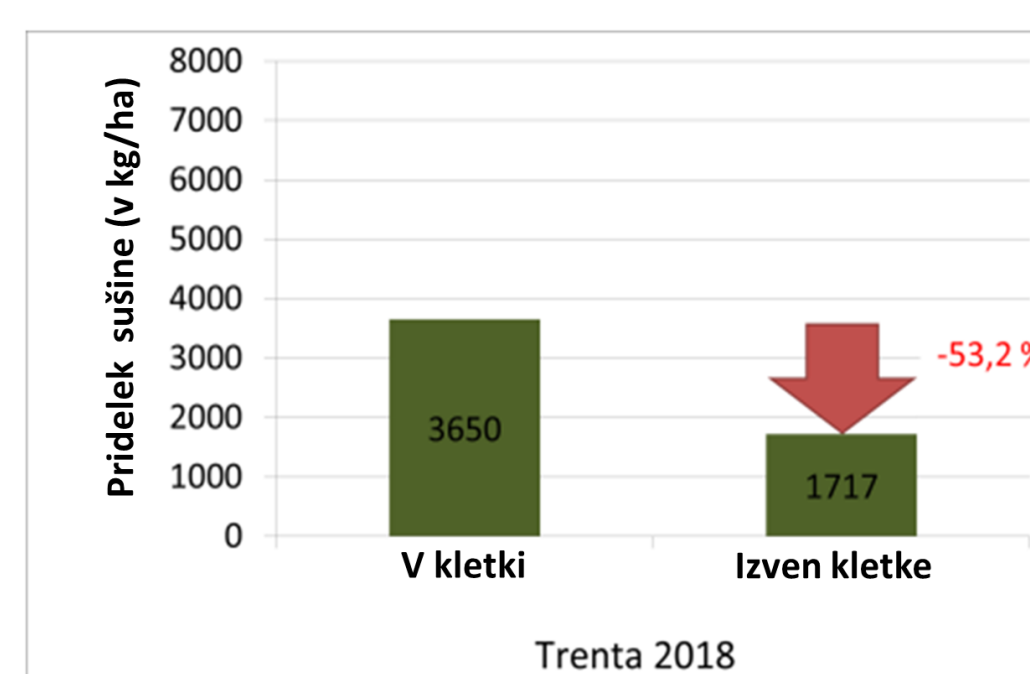
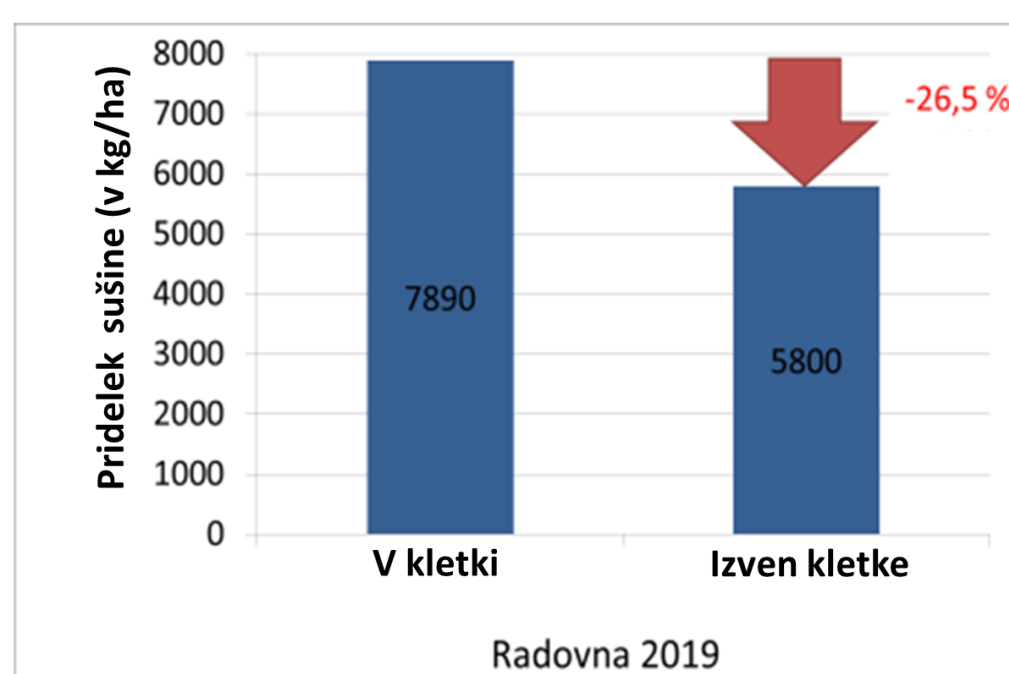
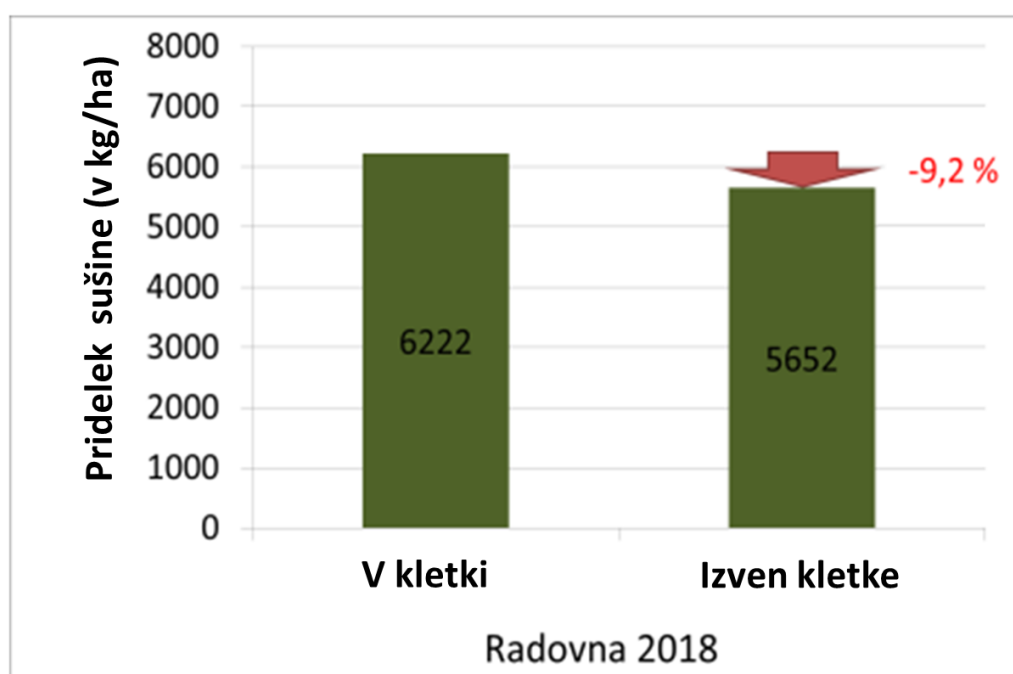
Tematika projekta: Projekt je identificiral območja velikega pomena za povezljivost ekosistemov Alpah. Na regionalni ravni smo testirali mediacijske pristope in ukrepe za izboljšanje EP z upoštevanjem potreb prosto živečih živali. V okviru enega izmed delovnih svežnjev smo preučevali vpliv paše divjadi na trajnem travinju znotraj Triglavskega narodnega parka.

Praktični problem: V Sloveniji je v zadnja desetletja znatno naraslo število prostoživečih parkljarjev. Jelenjad in srnjad tako pomembno vplivata na proizvodnost travinja saj pri obeh vrstah predstavlja voluminozna krma s travinja znaten delež v prehrani (50 – 70 %). To predstavlja veliko težavo za živinorejce saj morajo krmo za živali zaradi tega dokupovati.

MATERIAL IN METODE DELA

Spomladi 2018 smo zasnovali poskus na dveh kmetijah znotraj Triglavskega narodnega parka (TNP) z namenom oceniti izgube pridelka zaradi paše divjadi. Prvi poskus smo postavili v dolini Radovne na kmetiji Zupan (690 m n.m.v), drugi poskus pa na kmetiji Pretner (610 m n.m.v) v Trenti. Sestava ruše na obeh kmetijah je bila različna zaradi različnega upravljanja in intenzitete rabe. V Radovni gre za trajni travnik intenzivne štiri občasno pet kosne rabe, kjer pridelek pretežno silirajo v obliki valjastih bal ali posušijo za seno. V Trenti pa trajni travnih eno- ali dvokosne rabe, kjer pridelek prve košnje pokosijo, drugo košnjo pa praviloma popasejo z drobnico. Stopnjo popasenosti smo ugotavljali z metodo zaščitnih kletk, kjer smo ugotavljali razliko med zaščiten in nezaščiten travno rušo. Spomladi 2018 smo postavili 10 železnih kletk (1 x 1 x 1 m) na vsako lokacijo. Košnjo in vzorčenje zelinja smo opravili v juniju, ko so bile vodilne vrste trav pasja trava (*Dactylis glomerata*), travniška latovka (*Poa trivialis*), mačji rep (*Phleum pratense*), visoka pahovka (*Arrhenatherum elatius*) tako v Radovni (1.6.2018 in 6.6.2019) kot Trenti (19.6.2018 in 5.6.2019) v fazi latenja.

REZULTATI

SKLEPI

Pridelek sušine in v kletkah in izven klet variira. Večje količinske izgube smo v obeh letih izmerili v Trenti. Ugotavljamo, da se je pridelek na obravnavanih travnikih ob prvi košnji zmanjšal za najmanj 9,2 % v Radovni, največ pa 53,2 % v Trenti. Obseg škode med leti in na obeh lokacijah znatno variira in je verjetno odvisen tudi od vremenskih razmer ter divjadi razpoložljive hrane v okoliških gozdovih in na višji nadmorski višini.

Pogled kmeta:

„Že več let opažamo prisotnost jelenjadi na naših travniških površinah in opozarjamo TNP. Zadnjih nekaj letih prejemo nam TNP izplača finančno nadomestilo, ki nam omogoča nakup krme za ohranitev zelenega staleža živine a je po moji oceni prenizka glede na obseg škod. Pričakujemo ustrezno oceno izpada pridelka, ki bo izhodišče za nadaljnje pogovore s TNP.“

Pogled svetovalca:

„Vprašanje škod v kmetijstvu zaradi prostoživečih živali bo nedvomno zahtevalo še precej strpnosti. V prihodnosti na podlagi te in podobnih raziskav da bi se izoblikoval pravilnik na podlagi katerega bi se lahko ocenjevalo škodo po divjadi na trajnem travinju.“

Pogled raziskovalca:

„Škoda zaradi paše divjadi je v zadnjih desetletjih postala pereč problem, raziskave na tem področju pa so maloštevilne. V preteklosti so se osredotočala predvsem na t.i. žarišča s to problematiko. Če se želimo pogovarjati o škodi, ki nastaja zaradi divjadi moramo v prihodnje zastaviti nekaj podobnih raziskav tudi izven najbolj perečih območij.“

Vodja projekta s slovenske strani: Borut Vrščaj, Kmetijski inštitut Slovenije, ✉ borut.vrscaj@kis.si

Drugi sodelavci na projektu: Branko Lukač, Irena Bertoncelj, Kmetijski inštitut Slovenije, ✉ branko.lukac@kis.si, ✉ irena.bertoncelj@kis.si

Spletna stran projekta: <https://www.alpine-space.eu/projects/alpbionet2030/en/home>